

Majandusaasta aruanne

KAITSELIIT

Majandusaasta algus	1. jaanuar 2013. a
Majandusaasta lõpp	31. detsember 2013. a
Registrikood	74000725
Aadress	Toompea tn 8, Tallinn 10142 Eesti Vabariik
Telefon	+372 717 9080
Faks	+372 717 9094
Elektronpost	referent@kaitseliit.ee
Kodulehekülg	www.kaitseliit.ee

SISUKORD

KAITSELIIDU TEGEVUSARUANNE	3
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	10
TULEMIARUANNE	10
BILANSS	11
RAHAVOOGUDE ARUANNE	12
NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE	13
LISAD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE	14
Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamise alused	14
Lisa 2 Kaupade ja teenuste müük	20
Lisa 3 Saadud toetused ja muud tulud	20
Lisa 4 Tegevuskulud	21
Lisa 5 Nõuded ja ettemaksed	22
Lisa 6 Kinnisvarainvesteeringud	22
Lisa 7 Materiaalne põhivara	23
Lisa 8 Immateriaalne põhivara	24
Lisa 9 Võlad tarnijatele	24
Lisa 10 Võlad töövõtjatele	24
Lisa 11 Maksukohustused	25
Lisa 12 Saadud ettemaksed ja muud kohustused	25
Lisa 13 Pikaajalised kohustused	25
Lisa 14 Kasutusrendid	26
Lisa 15 Seotud osapooled	27
KESKJUHATUSE ALLKIRJAD 2013. MAJANDUSAASTA ARUANDELE	28
SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE	29
TEGEVUSALADE LOETELU	30

KAITSELIIDU TEGEVUSARUANNE

Kaitseliidu missioon ja eesmärgid

Kaitseliit on Kaitseministeeriumi valitsemisalas tegutsev vabatahtlik, sõjaväeliselt korraldatud, relvi valdav ning sõjaväeliste harjutustega tegelev riigikaitseorganisatsioon, mis täidab temale Kaitseliidu seadusega ja selle alusel pandud ülesandeid.

Kaitseliidu eesmärk on suurendada vabale tahtele ja omaalgatusele toetudes rahva valmisolekut kaitsta Eesti iseseisvust ja põhiseaduslikku korda.

Kaitseliit on alaline, kõrge valmisolekuga vabatahtlik sõjaliselt organiseeritud jõud kõikjal Eestis, eesmärgiga suurendada rahva turvalisust, liita rahvast ja kaitseväge riigi ühiseks kaitseks ning vajadusel kaitsta riiki sõjaliselt.

Kaitseliidu territoriaalne ülesehitus ehk laialdane kohalolek maakondades ning valdades on väärtus, mida tuleb alal hoida ja edasi arendada. Kaitseliit peab kujunema juhtivaks kaitsetahte esindajaks ning edendajaks „koduallas“, sh tuleb edasi arendada Kaitseliidu tegevust vastavalt regionaalsetele eripäradele ning teha koostööd teiste jõustruktuuridega, valitsusasutustega, maavanematega, kohalike omavalitsuse üksustega ja teiste partneritega.

Kaitseliit on laiapõhjaline kodanikuühendus, mis pakub oma liikmeskonnale mitmekülgseid osalusvorme. Kaitseliit seob riigikaitsega vabatahtlikke ning ühiskondlikke algatusgruppe ja pakub neile erinevaid võimalusi riigikaitstes osalemiseks.

Kaitseliidul peab olema realistlik, täidetav ja mõõdetav ning territoriaalset eripära arvestav sõjaline ülesandepüstitus. Kaitseliidu sõjalised võimed peavad vastama kaitseväge standarditele, Kaitseliidu struktuur peab olema lihtne ja ülesanded selged. Üksuste relvastamise ja varustamise prioriteetsus peab vastama reageerimiskiirusele.

Kaitseliit arendab oma organisatsiooni kaasaegsete juhtimispõhimõtete alusel administreeritava avalik-õigusliku juriidilise isikuna.

Organisatsiooni juhtimine

Uus Kaitseliidu seadus jõustus 01.04.2013. Seaduse olulisemad muudatused seisnesid organisatsiooni struktuuri korrastamises, määratleti Kaitseliidu ülema vahetus alluvuses olevad struktuuriüksused. Kaitseliidu tegevus on reguleeritud Kaitseliidu seaduse ja sellel põhinevate õigusaktidega.

Kaitseliidu keskkogu otsusega 25.05.2013 valiti keskjuhatuse valitavatele kohtadele liikmeteks Helir-Valdor Seeder, Riho Illak ja Olavi Tammemäe. Helir-Valdor Seederi volitused keskjuhatuse liikmena lõppesid tema volituste taastamisega Riigikogus 27.03.2014.a.

Kaitseliidu keskkogu otsusega 25.05.2013 valiti vanematekogu liikmeteks Kaido Kaasik, Mati Kepp, Kalev Naur, Johannes Kert, Ulla Preeden, Kalev Härk, Ants Laaneots, Tiit Tammsaar, Aivar Riisalu, Peeter Tulviste, Heiki Arike, Neeme Suur, Romek Kosenkranius, Jaak Aaviksoo ja Mart Reino.

Kaitseliidu keskkogu otsusega 25.05.2013 valiti keskrevisjonikomisjoni liikmeteks Tiit Pruul, Uku-Mats Peedok, Margus Sardis, Andrus Önnik, Tarmo Leheste ja asendusliikmeks Joel Kliiman.

Kaitseliidu peastaabi ülemaks nimetati 12.08.2013 kolonel Ilmar Tamm.

Kaitseliidu 2013. aasta tegevus toimus vastavalt Kaitseliidu seadusele, sõjalise kaitse arengukavale 2009-2018 (SKAK), sõjalise kaitse tegevuskavale 2012-2015 (SKTK), kaitseväge juhataja direktiivile 2013 aastaks, Kaitseliidu arengukavale aastateks 2010-2013, Kaitseliidu ülema käsule 2013. aastaks. Põhieesmärgiks oli püstitatud riigikaitsete ülesannete täitmine, mille saavutamiseks erinevad struktuuriüksused ja tegevusvaldkonnad tegid ühiseid koordineeritud pingutusi. Juhtimises rõhutati ülesandepõhise juhtimise olulisust ja usaldusel põhineva detsentraliseeritud juhtimismudeli rakendamise vajadust, mis tagab Kaitseliidu potentsiaali ja vabatahtliku liikmeskonna kompetentside tulemuslikuma rakendamise.

2013. aasta aprillis toimusid seoses uue avaliku teenistuse seaduse jõustumisega muudatused töösuhte vormides, millega senised ametnikud muutusid töölepinguga töötajateks. Jõustusid uus kaitseväge teenistuse seadus, Kaitseliidu seadus ning aasta teises pooles võeti vastu Kaitseliidu kodukord ning kinnitati Kaitseliidu peastaabi põhimäärus. Nimetatud muudatused tõid kaasa vajaduse muuta ja kinnitada märkimisväärsel hulgal dokumente ja juhendeid.

2013. aasta lõpu seisuga oli Kaitseliidus kokku 22 882 liiget, neist 2011 Naiskodukaitse, 3185 Noorte Kotkaste ning 3548 Kodutütarde koosseisus. Tegevliikmeid oli Kaitseliidu malevates 13 564, noorliikmeid 271, toetajaliikmeid 271 ja auliikmeid 32.

Väljaõpe

Peastaabi väljaõppeosakonna poolt jätkati väljaõppesüsteemi kaasajastamist ning arendamist lähtuvalt uue maakaitsestruktuuri loomise ülesandest. Uuendati Kaitseliidu väljaõppejuhendit. Suurt tähelepanu pöörati formeerimisstruktuuri väljaarendamisele, sõjalise võime saavutamisele väljaõppekogunemistel ning omandatud oskuste kinnistamisele. Õppekogunemisele eelneval perioodil oli Kaitseliidu sõjaajaallüksuste väljaõppe planeerimisel ja läbiviimisel esmaseks prioriteediks liikmetel baasaväljaõppe läbiviimine ja individuaalsete oskuste arendamine. Sõjaajaüksustesse mittekuuluvatele kaitseliitlastele viidi malevates läbi baas- ja laske- ning allüksuseõpet. Viimastel aastatel on aktiveerunud kaitseliitlaste laskur- ja kütiklassi normide ning iga-aastaste laskeoskuse testide täitmine.

Kaitseliit osales järgmistel suurematel õppustel ning sõjalis-sportlikel võistlustel:

- maaväe õppus „Kevadtorm 2013“
- kiirreageerimisõppus „SteadFast Jazz“ Poolas
- formeerimisõppus „Suur Vanker 2013“
- Kaitseliidu õppus „Orkaan“
- sõjalis-sportlik luurevõistlus „Admiral Pitka luureretk 2013“
- sõjalis-sportlik luurevõistlus „Utria dessant 2013“
- aasta jooksul toimusid meistrivõistlused suusatamises, sõjalises kolmevõistluses, laskmises, suundorienteerumises ja males
- küberkaitseüksuse õppused „Locked Shields 2013“, „OctoberFest 2013“, „Voore 2013“, „Cyber Coalition 2013“

Kaitseliit korraldas ja viis läbi 2013. aasta Võidupüha paraadi ja Maakaitsepäeva Haapsalus. Kaitseliidu ülema kutsel osalesid Võidupüha tähistavatel üritustel Haapsalus Zemessardze (Läti), K.A.S.P-i (Leedu) ja Gruusia Rahvuskaardi ülemad ning Taani Kodukaitse esindajad. Kokku oli Võidupüha paraadil rivis 1017 võitlejat.

Viidi läbi kokku 13 riigikaitseõpetuse välilaagrit 10 erineva maleva poolt kokku 946 õpilasele.

2013. aastal viidi Kaitseliidu koolis läbi kokku 37 erinevat kursust, mille lõpetas 707 inimest. Muudes koolitus- ja arendustegevustes viidi läbi 18 erinevat üritust (seminari, harjutust vms) kokku 476 inimesele.

Kaitseliidu kooli ülesanne on muuhulgas koordineerida Kaitseliidu orkestriteenistust ja selle raames on läbi viidud 4 ühendorkestri harjutust ja 4 esinemist. Koostöös Taani Kodukaitse Kooliga on läbi viidud 4 juhtimiskursust Gruusias, kokku 14 Kaitseliidu instruktori osavõtul.

Valveteenistus

Kaitseliit tagab Kaitseministeeriumi ja selle valitsemisalas olevate riigikaitse objektide ja vara, Kaitseliidu objektide ning Brüsselis Eesti Vabariigi välisesinduse valve ja kaitse. Valvatavate objektide valve oli korraldatud 541 valvuriga (2012. aastal 527). Kaitseliidus töötas 2014. aasta alguses 565 valvurit, täitmata jäi 39 ametikohta enamasti kaadri suure voolavuse tõttu. 2013. aastal lahkus töölt 113 ja tööle võeti 137 valvurit. Uutele töötajatele korraldati 6 valvuri erialakursust. Valvurid on varustatud kaasaegse relvastuse ja erivahenditega.

Naiskodukaitse

Kehtiva Kaitseliidu seadusega vastavusse viimisega kinnitati 2013. aastal Kaitseliidu keskkogul naiskodukaitse põhikiri. Ringkondades viidi läbi arenguevestluseid vabatahtlike juhtidega ja tegevliikmetega, käivitati mentorprogramm.

Tegutsevad ajaloo- ja sümbollikakomisjonid. Naiskodukaitse ajaloo ja tegevuse jäädvustamiseks ning liikmete organisatsiooniteadlikkuse tõstmiseks koostati Naiskodukaitse aastaraamat 2011-2012. Naiskodukaitse keskjuhatuse poolt töötati välja ja kinnitati tseremooniade kord.

Läbi viidi üle-eestiline suvelaager, avalike suhete, ajaloo ja staabiassistentide erialavõistlused, Naiskodukaitse koormusmatk ning laskevõistlus. Toimusid rühmaparameedik, välitoitlustamise, staabiassistentide ja avalike suhete erialakursused. Kaitseliidu malevates on naiskodukaitsjad kaasatud formeerimismeeskondade tegevusse ning vastava väljaõppe saanud naiskodukaitsjaid rakendati välitoitlustuse, staabiassistentide, side- ja meditsiinalastes funktsioonides.

Kodutütred

2013. aastal kinnitati Kodutütarde uus põhikiri ja alustati sisekorra väljatöötamist. Noortejuhtide heakskiidu sai Kodutütarde arengukava aastateks sai 2014-2020. Uues arengukavas nähakse ette uusi ettevõtmisi, sealhulgas koostöö parandamist Noorte Kotkastega, Naiskodukaitsega.

Kevadel toimus noorkotkastega ühine oskuste võistlus, sügisel spordilaager, aasta lõpus koguja päev. Naiskodukaitsega korraldati ühiseid matku, heakorrapäevaid, osaleti ühiselt kalendritähtpäevade tähistamistel jmt. Kodutütarde pool läbiviidavate ürituste eesmärgiks (vabariigi aastapäev, matkad, käsitööpäevad, emadepäev, Kaitseliidu aastapäev) on enam tegevusse haarata kaasa lapsevanemaid. Erialalaagreid viidi läbi kõikides ringkondades, erialamärke anti välja samas mahus, mis 2012. aastal (umbes 300).

Vabatahtlike juhtide töö hõlbustamiseks jätkati töövihikute trükkimist ning jagamist rühmadele. Valmimisjärgus on noortemagistritöö aktiivõppe meetoditest koondusel. Koostööalaseks suurprojektiks oli üheksa Eestis tegutseva noorteühenduse ühine suvelaager Pärseljal.

Noored Kotkad

2013. aastal kiitis Kaitseliidu keskkogu heaks Noorte Kotkaste põhikirja, Noorte Kotkaste keskkogu uued koolitusnõuded ja arengukava aastani 2020. Täpse ülevaate saamiseks Noorte Kotkaste organisatsioonist tehti liikmeskonnaaudit. Noorte Kotkaste aastapäeval ilmus Noorte Kotkaste taasloomist kajastav ajalooramat „Mehena meeste ridadesse“. Toimused ühised üritused Kodutütardega, oskustevõistlus ja spordilaager. Uue ettevõtmisena toimus sügisel kogujate kokkutulek, kus iga noorkotkas või noortejuht sai tutvustada oma kollektsiooni teistele asjast huvitatutele.

Riiklikul tasandil toimus suurprojekt Eesti noorteühenduste I koostööpäevad. Esindusrühm osales Eesti Skautide Ühingu suurlaagris. Allüksustes korraldati malevate ühiseid ettevõtmisi. Sügisel viidi läbi vabariigi aktiivsemate noorkotkaste ekskursioon Lõuna-Eestisse, mille jooksul korraldati ka noortele ümarlaud. 2013. aasta lõpul esitati tegevuse spetsiifikast lähtuvalt ettepanekud Tallinna Ülikooli Pedagoogilisele Seminarile noorsootöö õppekava revalveerimiseks. Kursusekava muutmise eesmärgiks on senisest enam siduda meeskodanikke noorsootööga.

Tsiviil- ja sõjaline koostöö (CIMIC)

Rahvusvaheline koostöö toimus Kaitseliidus peastaabi, malevate ja nais- ning noorteorganisatsioonide tasandil. 2013. aasta novembris toimus Narvas Kaitseliidu 95. aastapäevale pühendatud rahvusvaheline konverents. Kaitseliidu ülem osales Batumis toimunud Gruusia Julgeolekukonverentsil, Zemessardze ja KASP aastapäeva üritustel Riias ja Vilniuses, külastas Rootsist õppust Combined Joint Staff Exercise 2013.

Kaitseliit on sõlminud kokkulepe (MOU) Soome riigikaitseväljaõppeorganisatsiooniga „Maanpuolustuskoulutus-yhdistys“. Koostöö aastaplaani uuendatakse igal aastal ning möödunud aastal oli selle raames ligi 20 erinevat väljaõppeüritust Soomes ning 10 Eestis. Eestis toimuvate ürituste arv oli küll väiksem, kuid nendest osavõtjate arv sellevõrra suurem.

Koostöö Balti riikidega on toimunud vastavalt plaanile, osaleti õppustel Amber Hope, Saber Strike jt. 2013. aastal kirjutati alla kolmepoolne noorsootööalane koostööplaan Eesti-Läti-Leedu vabatahtlike organisatsioonidega. Lõunapoolsetel malevatel on Zemessardzega eraldi koostööprojektid, mille raames osaletakse üksteise laske- jt militaarvõistlustel või õppustel ning külastatakse üksteise tähtpäevaüritusi.

Rootsi Kodukaitsega seovad Kaitseliitu traditsiooniliselt head suhted. Kaitseliidu Kool osaleb Rootsis erinevatel kursustel ja koolitustel. Noorte Kotkaste Rapla maleva noorkotkad ja Kodutütarde Valgamaa ringkonna kodutütred osalesid Rootsi Kodukaitse sõjalis-sportlikul mitmevõistlusel.

Koostöö Taaniga toimub vastavalt koostöökokkuleppele, mille viimane versioon allkirjastati möödunud aasta novembris. Kõige mahukam osa koostöökokkuleppest on Kaitseliidu Kooli ja Taani Kodukaitsekooli ühisprojekt, mis on suunatud Gruusia Rahvuskaardi instruktorite väljaõpetamisele. 2013. aastal viidi läbi kursused Taani ja Eesti KL koolide instruktorite poolt Gruusias neljal korral.

Kaitseliitlased osalevad kaks korda aastas Norra Kodukaitse kutsel Norra talvesõja kursustel. Norra Kodukaitse sõjalis-sportlikul mitmevõistlustest võtsid osa Noorte Kotkaste Jõgeva maleva noorkotkad ja Kodutütarde Lääne ringkonna kodutütred.

Rapla Maleva viieliikmeline langevarjurite grupp osales Saksamaal 26. õhuväebrigaadi õppusel. Saaremaa malev teeb koostööd Saksamaa ja Šveitsi vabatahtlike kaitseorganisatsioonidega.

Lääne maleva esindus osales Poolas Poznanis NATO riikide reservväelaste laskevõistlusel „Snajper 2013“. Lisaks laskevõistlusele arutati võimalikku tulevikukoostööd, mis ei piirduks ainult laskevõistlustel osalemisega. Detsembris külastas Kaitseliitu delegatsioon Poola Relvajõudude Vabatahtlike värbamiskeskusest, eesmärgiga tutvuda vabatahtlike värbamis- ja motiveerimissüsteemiga ning uurida lähemalt kahepoolse koostöö võimalusi.

Kaitseliidu võistkond osales 2013. aasta kevadel sõjalis-sportlikul võistlusel ALTCAR Challenge Liverpooi lähedal.

Traditsiooniks on saanud kevadine US Marylandi Rahvuskaardi ülema visiit Eestisse. Visiidi ajal tähistati Kaitseliidu ja Marylandi Rahvuskaardi koostöö 20. aastapäeva Kaitseliidu ülema piduliku vastuvõtuga. Jätkub tihe koostöö küberkaitse alal. Küberkaitseüksuse tegevusega käisid tutvumas mitmed US kõrged sõjaväelased.

Investeeringud

Esimene Kaitseliidu nõuetele vastav 300 m välilasketiir valmis Välustes Viljandimaal. Olulises osas on ehitustööd teostatud Valgas 2014. aasta I kvartalis valmivas Valgamaa maleva staabi- ja tagalakeskuses.

Valmis Jõgeva maleva staabi- ja tagalakeskuse ehitusprojekt, mis eeldab ehitustööde alustamist 2014. aasta II kvartalis. Samuti valmis Alutaguse maleva staabi- ja tagalakeskuse rekonstrueerimise ehitusprojekt, Alutaguse maleva Aidu lasketiiru eelprojekt, Lääne maleva Hiiumaa malevkonna Kapasto lasketiiru eskiisprojekt. Raplamaa maleva välilasketiiru rajamiseks leiti sobiv asukoht ja alustati vastava eskiisprojekti koostamist.

Jõgeva maleva Kirna lasketiiru keskkonnamõjude hindamise protsess on viibinud, kuna Keskkonnaameti poolt esitatud tingimused seavad Kaitseliidu laskeväljaõppele olulisi piiranguid ja tingimustega nõustumisel ei oleks saavutatud Kaitseliidu poolt soovitud tulemust.

Olulisim kitsaskoht Kaitseliidule on Riigikaitse arengukava 2013-2022 investeeringute plaanis ettenähtud rahaliste vahendite piiratus, mis ei võimalda korrastada nimetatud arengukava perioodil malevate staabikomplekse, malevkondade ja üksikkompaniide tegevuskohti.

Sisekontrollisüsteem

Sisekontrollisüsteemi oluliseks komponendiks on revisjonikomisjonid. Igas struktuuriüksuses, kus on täisealine liikmeskond, on revisjonikomisjon, kes teostab oma struktuuriüksuses järelevalvet kodukorras toodud ulatuses. Aruanded esitatakse Kaitseliidu keskrevisjonikomisjonile, kus neid omakorda analüüsitakse ning esitatakse keskkogule.

Kaitseliidu sisekontrollisüsteemi toimimisel on oluline koht siseaudiitoril ning info- ja julgeolekuosakonnal, kes teostavad järelevalvet. Sellega on tagatud juhtimisprotsessidest ja Kaitseliidu ülema käsu täitmisest tulenevate mittevastavuste operatiivne hindamine ja järelevalve.

Sisekontrolli tegevusse on kaasatud Kaitseministeeriumi ja Kaitseväge peastaabi siseauditiosakonnad. Koostöö on regulaarne ning on suunatud tänapäevaste sisekontrollisüsteemi osiste väljaarendamisele, ajakohastamisele ja järelevalve meetodite ühtlustamisele.

Tegevusvaldkonna areng ja majandustulemused

Eesti Vabariigi 2013. aasta eelarves moodustasid sõjalise riigikaitse kulutused tervikuna kokku 2% sisemajanduse koguproduktist.

Kaitseliidule eraldati sihtotstarbelise toetusena sõjalise riigikaitse eelarvest 2013. aastal 7,3% ehk 26,5 mln eurot. Kui riigi majanduse reaalkasvuks hindas Rahandusministeerium 2013. aasta suveprognoosis 1,5% ning SKP nominaalkasv moodustas 5,8%, siis sihtotstarbelise eraldisena Kaitseliidule eraldatav summa kasvas võrreldes 2012. aastaga 10,5%. Kaitseministeeriumi valitsemisala eelarve osakaal tervikuna kasvas 2013. aastal 6,4%.

Kui 2012. aastal eraldati Kaitseliidule sihtotstarbelise toetusena 2012. aasta riigieelarvest 25,6 mln eurot ehk 0,39% ning sõjalise riigikaitse eelarvest moodustas Kaitseliidule sihtotstarbelise toetusena eraldatav finantsressurss 7,5%, siis 2013. aastal Kaitseliidu osa 2013. aasta riigieelarve seaduses 26,5 mln eurot, mis on 0,35% riigieelarve kuludest ning osakaal kaitsekuludest 7,3%.

FINANTSNÄITAJAD (tuhandetes eurodes)	2009	2010	2011	2012	2013
Tegevustulud	23 608	20 935	24 915	24 347	29 725
Tegevuskulud	23 342	18 972	21 451	22 990	25 597
Finantstulud ja -kulud	306	51	35	18	4
Aasta tulem	571	2 014	4 042	1 375	4 132
Eelarve maht	18 922	18 096	21 486	25 630	29 214
Bilansimaht	24 008	23 680	26 150	28 835	33 335
Käibevarad	8 117	6 045	3 515	5 885	7 198
Põhivarad	15 891	17 635	22 635	22 950	26 137
Lühiajalised kohustused	6 003	3 664	2 012	3 341	3 774
Pikaajalised kohustused	225	221	301	282	217
Netovara	17 781	19 795	23 837	25 212	29 344
SUHTARVUD					
Tegevuskulud / tegevustulud	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9
Tegevustulude muutus eelmise perioodiga (%)	10,2	-11,3	19,0	-2,3	22,1
Tegevuskulude muutus eelmise perioodiga (%)	17,5	-18,7	13,1	7,2	11,3
Eelarvemahu muutus eelmise perioodiga (%)	-13,3	-4,4	18,7	19,3	14,0
Bilansimahu muutus eelmise perioodiga (%)	9,9	-1,4	10,4	10,3	15,6
Maksevõime tase (käibevarad / lühiajalised kohustused)	1,4	1,6	1,7	1,8	1,9
Võlakordaja (kohustused / bilansimaht)	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1
MUUD NÄITAJAD					
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	999	972	975	975	1001
sh tegevväelased	221	232	227	223	216
sh valvurid	566	573	563	527	541
Keskmine kuutöötasu (eurodes)	713	654	723	813	863
Kaitseliidu liikmeskond kokku	19 623	20 972	21 679	22 507	22 882
sh kaitseliitlaste arv	11 905	12 691	13 264	13 814	14 138
tegevliikmed	11 398	12 187	12 739	13 262	13 564
noorliikmed	217	213	233	264	271
toetajaliikmed	249	254	254	256	271
auliikmed	41	37	38	32	32
sh nais- ja noorteorganisatsioonide liikmete arv	7 718	8 281	8 415	8 693	8 744
naiskodukaitsjad	1 357	1 610	1 747	1 834	2 011
kodutütred	3 316	3 474	3 574	3 547	3 548
noored kotkad	3 045	3 197	3 094	3 312	3 185

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

TULEMIARUANNE

tuhandetes eurodes, aasta kohta

	2013	2012	Lisad
Tegevustulud	29 725	24 347	
Kaupade ja teenuste müük	465	375	2
Saadud toetused	28 927	23 971	3
Muud tulud	333	1	3
Tegevuskulud	-25 597	-22 990	
Antud toetused	-39	-33	4
Tööjõukulud	-14 514	-13 582	4
Majandamiskulud	-6 952	-6 197	4
Põhivara amortisatsioon ja väärtuse langus	-2 218	-1 698	6,7,8
Muud kulud	-1 874	-1 480	4
Tegevustulem	4 128	1 357	
Finantstulud ja -kulud	4	18	
Tulu hoiustelt	4	18	
Aruandeperioodi tulem	4 132	1 375	

Initialled for identification purposes only

Allkirjastatud identifitseerimiseks

Date/kuupäev... 2.9.04.2014

Signature/allkiri...

KPMG, Tallinn

Lehekülg 10

BILANSS

tuhandetes eurodes, seisuga 31. detsember

	31.12.2013	31.12.2012	Lisad
VARAD KOKKU	33 335	28 835	
Käibevara kokku	7 198	5 885	
Raha	7 156	5 826	
Nõuded ja ettemaksed	32	26	5
Varud	10	33	
Põhivara kokku	26 137	22 950	
Kinnisvarainvesteeringud	448	644	6
Materiaalne põhivara	25 668	22 267	7
Immateriaalne põhivara	21	39	8
KOHUSTUSED JA NETOVARA KOKKU	33 335	28 835	
Lühiajalised kohustused kokku	3 774	3 341	
Võlad ja ettemaksed			
Võlad tarnijatele	627	327	9
Võlad töövõtjatele	174	256	10
Maksukohustused	16	8	11
Saadud ettemaksed	2 957	2 750	12
Pikaajalised kohustused kokku	217	282	13
Netovara kokku	29 344	25 212	
Netovara	29 344	25 212	
Akumuleeritud tulem	29 344	25 212	

Initialled for identification purposes only

Allkirjastatud identifitseerimiseks

Date/kuupäev... 29.04.2014

Signature/allkiri...

KPMG, Tallinn

Lehekülg 11

NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

tuhandetes eurodes, aasta kohta

	Kapital	Eelmiste aastate tulem	Netovara kokku
Seisuga 31.12.2011	5 543	18 294	23 837
Aruandeaasta tulem	0	1 375	1 375
Seisuga 31.12.2012	5 543	19 669	25 212
Aruandeaasta tulem	0	4 132	4 132
Seisuga 31.12.2013	5 543	23 801	29 344

Initialled for identification purposes only

Allkirjastatud identifitseerimiseks

Date/kuupäev.....29.04.2014.....

Signature/allkiri.....*[Signature]*.....

KPMG, Tallinn

RAHAVOOGUDE ARUANNE

tuhandetes eurodes, aasta kohta

	2013	2012	Lisad
Rahavood põhitegevusest			
Tegevustulem	4 128	1 357	
Korrigeerimised:			
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	2 218	1 698	6,7,8
Käibemaksukulu põhivara soetuseks	621	377	4
Antud sihtfinantseerimine	1	1	7
Põhivara sihtfinantseerimine	-2 527	-105	3
Kasum põhivara müügist	-325	0	3
Korrigeeritud tegevustulem	4 116	3 328	
Põhitegevusega seotud käibevarade muutus:			
Muutus nõuetes ostjate vastu	-5	-7	5
Muutus nõuetes toetuste eest	-1	8	5
Muutus muudes nõuetes	0	4	5
Muutus varudes	23	1	
Põhitegevusega seotud käibevarade muutus kokku	17	6	
Põhitegevusega seotud kohustuste muutus:			
Muutus võlgades tarnijatele	45	58	9
Muutus võlgades töövõtjatele	-82	-47	10
Muutus maksukohustustes	8	6	11
Muutus muudes kohustustes	-47	44	12
Muutus saadud toetuste ettemaksetes	254	1 883	12
Muutus muudes saadud ettemaksetes	-4	-4	12,13
Põhitegevusega seotud kohustuste muutus kokku	174	1 940	
Rahavood põhitegevusest kokku	4 307	5 274	
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud põhivara eest (v.a finantsinvesteeringud ja osalused)			
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetus	-3 274	-1 909	7
Käibemaksukulu põhivara soetuseks	-621	-377	4
Korrigeerimine muutusega võlgades tarnijatele	194	-630	9,13
Tasutud põhivara eest (v.a finantsinvesteeringud ja osalused) kokku	-3 701	-2 916	
Laekunud põhivara müügist (v.a finantsinvesteeringud ja osalused)	720	0	
Laekunud intressid	4	18	
Rahavood investeerimistegevusest kokku	-2 977	-2 898	
Puhas rahavoog	1 330	2 376	
Raha ja selle ekvivalendid perioodi alguses	5 826	3 450	
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpus	7 156	5 826	
Raha ja selle ekvivalentide muutus	1 330	2 376	

Initialled for identification purposes only

Allkirjastatud identifitseerimiseks

Date/kuupäev..... 23.04.2014.....

Signature/allkiri.....

KPMG, Tallinn

Lehekülg 12

LISAD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE

Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamise alused

Kaitseliidu raamatupidamise aastaaruanne on koostatud vastavalt Eesti heale raamatupidamistavale ja kasutades soetusmaksumuse meetodit, v.a juhtudel, kui arvestuspõhimõtetes alljärgnevalt on kirjeldatud teisiti. Eesti hea raamatupidamistava on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev raamatupidamistava, mille põhinõuded kehtestatakse raamatupidamise seadusega ning mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna juhendid ja riigi raamatupidamise üldeeskirjas sätestatud nõuded. Vastavalt riigi raamatupidamise üldeeskirja § 11 lõikele 6, juhul kui Raamatupidamise Toimkonna juhendites esitatud arvestuspõhimõtted erinevad üldeeskirjas sätestatud arvestuspõhimõtetest, lähtub Kaitseliit majandusaasta aruande koostamisel üldeeskirjas sätestatud arvestuspõhimõtetest.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud tuhandetes eurodes.

Kaitseliit on iseseisev avalik-õiguslik juriidiline isik, kes on vastavalt raamatupidamise seadusele kohustatud koostama lõppenud majandusaasta kohta majandusaasta aruande.

Järgnevalt on välja toodud peamised arvestuspõhimõtted ja hindamisalused.

Välisvaluuta arvestus

Raamatupidamisaruande esitusvaluutaks on euro, kõiki teisi valuutasid loetakse välisvaluutaks.

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel võetakse aluseks tehingu toimumise päeval ametlikult kehtivad Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud rahalised varad ja kohustused hinnatakse bilansipäeva seisuga ümber eurodesse bilansipäeval ametlikult kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel.

Ümberhindamise tulemusena saadud kursikasumid ja -kahjumid kajastatakse aruandeperioodi tulemiaruanandes, kusjuures tegevustuludes ja -kuludes kajastatakse valuutakursi kasumid ja kahjumid, mis on seotud tarnijate ja ostjate arveldustega, muud valuutakursist tulenevad erinevused kajastatakse aga finantstuludes ja -kuludes.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ning raha ekvivalentidena kajastatakse raha kassas ja pangas. Rahavoogude aruanDES kajastatakse rahavoogusid põhitegevusest kaudsel meetodil. Investeerimis- ja finantseerimistegevusest tulenevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil.

Initialled for identification purposes only

Allkirjastatud identifitseerimiseks

Date/kuupäev..... 29.04.2014 .....

Signature/allkiri..... .....

KPMG, Tallinn

Raha ekvivalendina kajastatakse rahavoogude aruandes lühiajalisi (kuni 3-kuulise tähtajaga soetatud) kõrge likviidsusega investeeringuid, mida on võimalik konverteerida teadaoleva summa raha vastu ning mille puhul puudub oluline turuväärtuse muutuse risk, sh kassas ja panga arvelduskontodel olev raha, mille kasutamisel ei esine olulisi piiranguid, kuni 3-kuulised tähtajalised deposiidid ning rahaturufondi osakud.

Tulu kajastamine

Tulu kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglases väärtuses. Kui tasumine toimub tavatingimustest pikema perioodi jooksul, kajastatakse tulu saadava tasu nüüdiseväärtuses.

Kaupade müügist tulenevat tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav.

Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel.

Intressitulu kajastatakse tekkepõhiselt, lähtudes sisemisest intressimäärast.

Finantsvarad

Finantsvarad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumus, milleks on antud finantsvara eest makstud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki finantsvara soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi, sealhulgas tasud vahendajatele ja nõustajatele, tehinguga kaasnevad mittetagastatavad maksud ja muud sarnased kulutused.

Kõik tavapärasel turutingimustel toimuvad finantsvarade ostud ja müügid kajastatakse nende tehingute tehingupäeval, st päeval, mil võetakse endale kohustus (näiteks sõlmitakse leping) teatud finantsvara ostuks või müügiks. Tavapärasel turutingimusel toimuvaks nimetatakse selliseid oste ja müüke, mille puhul ostetava või müüdava finantsvara üleandmine müüjalt ostjale toimub antud turul väljakujunenud või vastavate turegulatsioonidega nõutud perioodi jooksul.

Nõuded

Nõuded teiste osapoolte vastu, mida ettevõtte ei ole soetanud edasimüügiks, sealhulgas lunastustähtajani hoitavad finantsvarad, kajastatakse edaspidi korrigeeritud soetusmaksumus, kasutades efektiivset intressimäära.

Korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil kajastatavaid nõudeid hinnatakse alla, juhul kui on tõenäoline, et nende kaetav väärtus on väiksem kui bilansiline väärtus. Allahindlus kajastatakse tulemiaruanandes kuluna järgmistel ridadel:

“muud tegevuskulud” – nõuded ostjate vastu ja muud põhitegevusega seotud nõuded;

“finantstulud ja -kulud” – lühiajalised investeerimistegevusega seotud nõuded;

“finantstulud ja -kulud” – pikaajalised investeerimistegevusega seotud nõuded.

Initialled for identification purposes only

Allkirjastatud identifitseerimiseks

Date/kuupäev..... 29.04.2014.....

Signature/allkiri.....

KPMG, Tallinn

Nõuet loetakse lootusetuks, kui maleva juhatuse hinnangul puuduvad võimalused nõude kogumiseks. Nõuded, mille summa on suurem kui 2 000 eurot, suunatakse läbivaatamiseks ja otsustamiseks keskjuhatusele. Otsuse kinnitab keskjuhatuse. Lootusetud nõuded kantakse bilansist välja.

Intressitulu nõuetelt kajastatakse tulemiaruanDES real "finantstulud ja -kulud" ("muud finantstulud ja -kulud", kui tegemist on lühiajaliste nõuetega, ning "finantstulud ja -kulud muudelt pikaajalistelt finantsinvesteeringutelt", kui tegemist on pikaajaliste nõuetega).

Varud

Varud võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb varude ostuhinnast, ostuga kaasnevast tollimaksust, muudest mittetagastatavatest maksudest ja soetamisega otseselt seotud veokuludest, millest on maha arvatud hinnaalandid.

Varude kuludes kajastamisel ja varude bilansilise väärtuse arvutamisel kasutatakse FIFO meetodit.

Varud hinnatakse bilansis, lähtudes sellest, mis on madalam – kas soetusmaksumus või neto realiseerimisväärtus. Varude allahindlusi nende neto realiseerimisväärtusele kajastatakse aruandeperioodi kuluna ja kajastatakse tulemiaruanDES real "majandamiskulud".

Kaitseotstarbelised varud, mida kasutatakse ainult militaareesmärkidel, kajastatakse soetamisel kuluna. Laos ja kasutuses olevate varude koguse ja asukoha kohta peetakse bilansivälisest arvestust.

Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteering on maa, hoone või osa hoonest, mida hoitakse renditulu teenimise või väärtuse tõusmise eesmärgil ning mida ei kasutata enda majandustegevuses. Kinnisvarainvesteering võetakse bilansis algsest arvele tema soetusmaksumuses, mis sisaldab ka soetamisega otseselt seotud kulutusi. Kinnisvarainvesteeringu edasisel kajastamisel lähtutakse soetusmaksumuse meetodist, mis tähendab, et kinnisvarainvesteeringute kajastamisel rakendatakse samu arvestuspõhimõtteid, mida kasutatakse materiaalse põhivara arvestuses.

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid hinnangulise kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja soetusmaksumusega alates 2 000 eurost, välja arvatud maa, mis võetakse soetusmaksumuses arvele olenemata maksumusest.

Madalama soetusmaksumusega või lühema kasuliku elueaga varaobjektid kajastatakse varudes ja kantakse kasutusse võtmisel kuluks ning nende üle peetakse arvestust bilansiväliselt.

Initialled for identification purposes only

Allkirjastatud identifitseerimiseks

Date/kuupäev.....29.09.2014.....

Signature/allkiri.....

KPMG, Tallinn

Arvelevõetud materiaalse põhivaraga seotud hilisemad väljaminekud (näiteks mõne varaobjekti teatud osade asendamine) lisatakse varade bilansilisele väärtusele siis, kui on täidetud järgmised kriteeriumid: (a) on tõenäoline, et Kaitseliit saab sellest tulevikus majanduslikku kasu ning (b) nende soetusmaksumust on võimalik usaldusväärselt mõõta. Asendatud osad kantakse bilansist välja. Kõik teised väljaminekud kajastatakse kuludena perioodil, mil vastavad kulutused tehti.

Materiaalne põhivara võetakse arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest ning millest on maha arvatud maksud, lõivud. Kulumi arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Kulumi norm määratakse igale põhivara grupile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeast.

Kulumi normid aastas on materiaalse põhivara gruppidele järgmised:

Hooned	2-5%
Rajatised	2,5-10%
Masinad ja seadmed	10-20%
Arvutustehnika	33-50%
Sõidukid ja inventar	20%
Kaitseotstarbeline	10-20%

Maad ja kunstiväärtusi, mille väärtus aja jooksul ei vähene, ei amortiseerita.

Vara hakatakse amortiseerima alates selle kasutuselevõtmise kuust ning lõpetatakse selle täieliku amortiseerumise või kasutusest eemaldamise kuule eelneval kuul. Kui 100%-liselt amortiseerunud vara on veel kasutuses, kajastatakse nii soetusmaksumust kui ka kogunenud kulumit bilansis seni, kuni vara on lõplikult kasutusest eemaldatud. Kui ilmneb, et vara tegelik kasulik tööiga on oluliselt erinev esialgselt hinnatust, muudetakse amortisatsiooniperioodi.

Materiaalse põhivara amortisatsioonimeetodid, -normid ja lõppväärtused vaadatakse üle vähemalt iga majandusaasta lõpul ja kui uued hinnangud erinevad eelnevatest, kajastatakse muutused raamatupidamislike hinnangute muutustena, st edasiulatuvalt.

Põhivara ümberhindlusena võetakse olenemata tähtajast arvele peremehetuks tunnistatud vara ja maakatastrisse kantud maad, mida ei ole ükski avaliku sektori üksus varem bilansis arvele võtnud. Maa hinnatakse ümber kehtiva maa maksustamishinna järgi. Juhul kui ümberhindluse tagajärjel vara bilansiline maksumus suureneb, kajastatakse vahet uue ja vana bilansilise maksumuse vahel netovaras kirjel „Põhivara ümberhindluse tulem”. Eelmiste perioodide aruandeaasta tulemi muutust põhivara ümberhindluse tagajärjel kajastatakse netovara muutuste aruandes eraldi kirjel.

Juhul kui teatud materiaalse põhivara kaetav väärtus on langenud alla tema bilansilise väärtuse, hinnatakse see vara alla kuni kaetava väärtuseni, milleks on kas sellest varast tulevikus saadavate rahavoogude nüüdisväärtus või selle vara neto müügihind, olenevalt kumb on kõrgem. Vara neto müügihinna määramisel kasutatakse vajadusel ettevõtteväliste ekspertide abi. Allahindlus kajastatakse aruandeperioodi kuluna tulemiaruanDES real “põhivara amortisatsioon ja väärtuse langus”.

Avalikust sektorist saadud vara kajastatakse vastavalt vara väärtusele põhi- või väheväärtusliku varana jääkmaksumuses.

Materiaalse põhivara kajastamine lõpetatakse vara võõrandamisel või siis, kui Kaitseliit ei eelda selle vara kasutamist või müügist enam majandusliku kasu saamist. Materiaalse põhivara kajastamise lõpetamisest tekkivad kasumid ja kahjumid kajastatakse selle perioodi, millal kajastamine lõpetati, tulemiaruanDES.

Initialled for identification purposes only

Allkirjastatud identifitseerimiseks

Date/kuupäev..... 29.04.2014.....

Signature/allkiri.....

KPMG, Tallinn

Immateriaalne põhivara

Immateriaalse põhivarana kajastatakse füüsilise substantsita vara, kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja soetusmaksumusega alates 2 000.

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Edaspidi kajastatakse immateriaalset põhivara bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud amortisatsioon ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Immateriaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarse amortisatsiooni meetodit.

Amortisatsioonimäär on immateriaalsele põhivarale 30% (arvutitarkvara litsentsid).

Muutused eeldatavas kasulikus elueas või vara tulevase majandusliku kasu ajalisel struktuuris kajastatakse vastavalt kui muutusi amortisatsiooniperioodis ja -meetodis ehk kui muutust raamatupidamislikes hinnangutes.

Finantskohustused

Finantskohustused võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on finantskohustuse eest saadud tasu õiglane väärtus. Edaspidi kajastatakse finantskohustusi nende korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivset intressimäära. Tehingukulud võetakse arvesse efektiivse intressimäära arvutamisel ning kantakse kuludesse finantskohustuse eluea jooksul.

Finantskohustustega kaasnev intressikulu kajastatakse tulemiaruaruande real "Finantstulud ja -kulud", v.a need intressikulud, mis on seotud omatarbeks ehitatava materiaalse põhivara finantseerimisega (alates ehitustegevuse algusest kuni valmis vara vastuvõtmiseni).

Rendiarvestus

Kapitalirendina kajastatakse selliseid renditehinguid (sh hoonestusõiguse leping maa rendi osas), mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Kõiki ülejäänud renditehinguid kajastatakse kasutusrendina.

Kapitalirendi tingimustel soetatud vara kajastatakse rentniku bilansis miinimumrendimaksete nüüdisväärtuses, juhul kui viimane on madalam. Kapitalirendi tingimustel soetatud varade amortisatsiooniperioodiks on vara kasulik tööiga või rendiperiood, olenevalt sellest, mis on lühem.

Kapitalirendi tingimustel müüdüd vara kajastatakse rendileandja bilansis nõudena kapitalirenti tehtud netoinvesteeringu summas. Rendimaksud jagatakse finantskuluks/-tuluks ja rendikohustuse/-nõude tasumiseks selliselt, et intressimäär oleks igal ajahetkel sama.

Kasutusrendi puhul kajastab renditavat vara oma bilansis rendileandja. Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt rendileandja poolt tuluna ning rentniku poolt kuluna.

Initialed for identification purposes only

Allkirjastatud identifitseerimiseks

Date/kuupäev.....29.04.2014.....

Signature/allkiri.....*[Signature]*.....

KPMG, Tallinn

Sihtfinantseerimine

2012. aastal muudeti põhivara soetamiseks saadud sihtfinantseerimise arvestuspõhimõtet. Varasematel aastatel kajastati saadud sihtfinantseerimist põhivara soetuseks bilansis kohustusena, amortiseerides seda tuluks soetatud põhivara hinnangulise kasuliku eluea jooksul. Arvestades riigi raamatupidamise üldeeskirjas tehtud muudatust, kajastatakse alates 2012. aastast sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks põhivara soetamise perioodi tuluna.

Sihtfinantseerimisena kajastatakse sihtotstarbeliselt antud ja teatud tingimustega seotud toetusi. Sihtfinantseerimist ei kajastata tuluna või kuluna enne, kui toetuse saaja on teinud kulutused, milleks sihtfinantseerimine oli ette nähtud ning eksisteerib piisav kindlus, et sihtfinantseerimine leiab aset.

Saadud sihtfinantseerimise kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, mille järgi kajastatakse nii saadud sihtfinantseerimist kui ka selle arvel tehtud kulusid või põhivara soetust mõlemaid eraldi. Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist ning tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega.

Sihtfinantseerimise korral põhivara soetamiseks võetakse vara bilansis arvele tema soetusmaksumuses, saadud sihtfinantseerimine aga kajastatakse samal ajal tuluna.

Netovara

Kapitalina on kajastatud enne Kaitseliidu seaduse jõustumist Kaitseliidu omandis olnud varasid. Akumuleeritud ülejääk sisaldab eelmiste perioodide ja aruandeperioodi tulemit, ümberhinnatud põhivara uut soetusmaksumust ja sihtfinantseerimise arvestuspõhimõtete muutuse tulemit.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmsid bilansipäeva ja aruande koostamispäeva vahel, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, kuid mis oluliselt mõjutavad järgmise majandusaasta tulemust, on raamatupidamise aastaaruandes avalikustatud.

Initialed for identification purposes only

Allkirjastatud identifitseerimiseks

Date/kuupäev..... 29.04.2014.....

Signature/allkiri.....

KPMG, Tallinn

Lisa 2 Kaupade ja teenuste müük

Kaitseliidu müügitulu jaguneb geograafiliste alade ja tegevusalade lõikes järgmiselt:

tuhandetes eurodes, aasta kohta

Geograafilised piirkonnad	2013	2012
Eesti	367	277
Belgia	98	98
Kokku	465	375

Tegevusalad	2013	2012
Üür ja rent	138	165
sh hoonestusõiguse seadmine	12	12
Muu toodete ja teenuste müük	327	210
sh valveteenused	98	98
väljaõppeteenused	59	56
trükiste ja reklaami müük	5	4
Kokku	465	375

Lisa 3 Saadud toetused ja muud tulud

Saadud toetused

tuhandetes eurodes, aasta kohta

	2013	2012
Eraldised riigieelarvest	26 263	23 748
Kodumaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	31	21
Välismaine sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	11	10
Saadud varad Kaitseväge asutustelt	2 527	105
Saadud liikmemaksud	78	72
Muud toetused ja annetused	17	15
Saadud toetused kokku	28 927	23 971

Muud tulud

tuhandetes eurodes, aasta kohta

	2013	2012
Kindlustushüvitised	7	0
Muud kahjuhüvitised	1	1
Tulud vara müügist	325	0
Muud tulud kokku	333	1

Initialled for identification purposes only

Allkirjastatud identifitseerimiseks

Date/kuupäev..... 29.04.2014.....

Signature/allkiri.....

KPMG, Tallinn

Lisa 4 Tegevuskulud**Antud toetused**

2013. aastal eraldati vastavalt väljaõppeürituste läbiviimise lepingutele 33 tuhat eurot (2012. a 32 tuhat eurot) ja muudeks toetusteks 5 tuhat eurot.

2013. aastal tagastati kaitseotstarbelise vara moderniseerimise käigus kasutuselolev vara jääkmaksumusega 1 tuhat eurot (2012. a 1 tuhat eurot).

tuhandetes eurodes, aasta kohta

	2013	2012
Tööjõukulud kokku	14 514	13 582
Töötasu	10 753	10 014
Erisoodustused	67	76
Maksudkulud	3 694	3 492
Majandamiskulud kokku	6 952	6 197
Administreerimiskulud	476	436
Lähetuskulud	208	127
Koolituskulud	83	68
Kinnistute, hoonete majandamiskulud	1 544	1 263
Sõidukite majandamiskulud	1 313	1 432
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	431	502
Inventari majandamiskulud	474	331
Toiduained ja toitlustusteenused	610	500
Õppevahendite ja koolituse kulud	797	853
Kaitseotstarbelise varustuse ja materjalikulud	566	343
Eri- ja vormiriietuse kulud	121	114
Muud majandamiskulud	329	228
Muud kulud kokku	1 874	1 480
Maksud, lõivud, trahvid	1 873	1 474
sh käibemaks	1 194	1 036
käibemaks põhivara soetuseks	621	377
muud maksud ja lõivud	58	61
Muud tegevuskulud	1	6
sh ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	1	6

Kaitseliidu keskmine koosseisuline töötajate arv 2013. aastal oli 1001 (2012. a 975).

Kaitseliidu koosseisulistele töötajatele maksti töötasu 10 364 tuhat eurot (2012. a 9 529 tuhat eurot).

Keskmine kuutöötasu 2013. a oli 863 eurot (2012. a 814 eurot).

Initialed for identification purposes only

Allkirjastatud identifitseerimiseks

Date/kuupäev.....20.04.2014.....

Signature/alkiri.....*[Handwritten Signature]*.....

KPMG, Tallinn

Lisa 5 Nõuded ja ettemaksed

tuhandetes eurodes, seisuga 31. detsember

	2013	2012
Ostjatelt laekumata arved	40	35
Ebatöenäoliselt laekuvad arved	-11	-11
Nõuded ostjate vastu kokku	29	24

	2013	2012
Ebatöenäoliselt laekuvad arved perioodi alguses	-11	-5
Ebatöenäoliselt laekuvaks tunnistatud nõuded	-1	-6
Lootusetuks tunnistatud nõuded	1	0
Ebatöenäoliselt laekuvad arved perioodi lõpuks	-11	-11

	2013	2012
Nõuded toetuste eest	1	0
Nõuded töövõtjate vastu	2	2
Ettemaksed ja muud nõuded kokku	3	2

Kirje „Nõuded toetuste eest“ kajastab Sotsiaalkindlustusameti poolt määratud toetust.

Kirje „Nõuded töövõtjate vastu“ kajastab kinnipidamisi töötasust telefoni- ja toitlustuskulude eest.

Lisa 6 Kinnisvarainvesteeringud

tuhandetes eurodes, aasta kohta

	Maa	Ehitised	Kokku
31.12.2012			
Soetusmaksumus	261	443	704
Kogunenud kulum	0	-60	-60
Jääkväärtus	261	383	644
Ümberklassifitseerimine materiaalsest põhivarast			
Soetusmaksumus	124	112	236
Amortisatsioonikulu	0	-14	-14
Jääkväärtus	124	98	222
Müük			
Soetusmaksumus	-163	-261	-424
Amortisatsioonikulu	0	29	29
Jääkväärtus	-163	-232	-395
Mahakandmine			
Soetusmaksumus	0	-10	-10
Amortisatsioonikulu	0	4	4
Jääkväärtus	0	-6	-6
Kogunenud kulum	0	-17	-17
31.12.2013			
Soetusmaksumus	222	284	506
Kogunenud kulum	0	-58	-58
Jääkväärtus	222	226	448

Initialed for identification purposes only

Allkirjastatud identifitseerimiseks

Date/kuupäev..... 29.04.2014.....

Signature/allkiri.....

KPMG, Tallinn